

קהילת ראש הגבעה

בנשיאות מורינו הגאון הרב דניאל בלסקי שליט"א

This Week

MONDAY, THURSDAY 12:15
RABBI AZERRAD
הלכות שבת

TUESDAY 12:45PM
RABBI STIEN
נפש החיים

WEDNESDAY 8:30 PM
RABBI BELSKY
נפש החיים

THURSDAY 12:45
RABBI SHULEVITZ
שיעור בהלכה בעניני הפרשה והזמן

THURSDAY 9:00 PM
RABBI BELSKY
פרי צדיק

שיעורים

כולל אוהל יצחק

Daily

10:00AM
RABBI AZERRAD
דרך פקודיך

1:30PM
RABBI SEPTIMUS
רב צדוק הכהן

5:50PM
RABBI ROCKOV
שמואל ב'

6:10PM
RABBI KATZ
משניות

זמנים שבת פרשת אמר תשע"ט

6:50	הדלקות נרות
7:00	מנחה וקבלת שבת
9:11	סוף זמן קריאת שמע
9:15	שחרית
9:45	ברכו קידוש
2:00	חברת תהילים
2:25	חברת מחודדים בפוך
6:55	מנחה
~ שלוש סעודותה ~ רב אלימלך קארפ	
8:14	מעריב
8:42	מעריב ר"ת 72

A Vort from the Ruv

Rabbi Daniel Belsky, shlit" a

We stand at the beginning of the second month - Iyar. This is the month between the exodus from Mitzrayim and the arrival at Sinai. The Jewish nation was formed - structured - in this very special month. We were given mann. We drank from the well of Miriam. We traveled enveloped by the divine presence. We count the days of this month in great anticipation. As we finished the Hagada, we listed the great gifts - Maalos Tovos - that we had received. Nissan saw miracles of the exodus. However, Iyar saw the miracles of our continued existence. A measure of the Mann was set aside in the Mishcan, to remind us of our source of sustenance. The well of Miriam continues to circulate every Motzaei Shabbos (O.C. 299). There was fierce opposition from the Tzedukim regarding the counting of the Omer. They counted, but not from Pesach. They insisted on counting seven weeks from Shabbos to Shabbos, and placed them between Pesach and Shavuos. They refused to recognize that Pesach and Shavuos are deeply connected. They insisted that there is an alternative national entity. This is not the case. The purpose of the Jewish people is the Torah. We count necessarily from Pesach to Shavuos to bind them to each other. Only the Torah enables a person to be a Ben Chorin. This remains our greatest problem.

The length of Golus has blunted our sensitivity. We find other things to occupy our time and sap our energy. We are constantly surprised by the world's indifference to our national needs. We fail to realize that we, as a general rule, are indifferent to our own needs. We have one overriding need - to unite. Haman understood this. He referred to us as one nation - splintered. That was the issue that gave him the ability to make the decree. Esther immediately called for unity - "Leich cenos." United we bring the Shechina into our midst. Splintered, we delay redemption. Every year we leave Mitzrayim. Once again we are on the way to Sinai. Once again we are in a state of great anticipation. We are expecting to be united with the Creator - Yom Chasunaso V'yom Simchas Libo. These are 49 days to count. This corresponds to the 48 steps necessary for the acquisition of Torah. Many of these are inter-personal relationships. The Torah can not be acquired by an individual. Even Avrohom Avinu was not given Torah. The whole nation received Torah - collectively. The 49th day is a major topic of discussion. The Chasam Sofer saw it as the crown of a good name, earned by the forty eight previous activities. These days should be well spent in an attempt to bring ourselves back to what we are. We should take down the barriers. We are called upon to merge- V'ahavta L'reiacha - in order to fuse. C'ish Echod. May we all merit - Amen...

למעלה למשכיל - למען סור משאול מטה

הרב משה רוט

משאול מטה, וכמו שכתב הגר"א בביאורו למשלי 'אם אין האדם משתדל לעלות תמיד מעלה מעלה, על כרחו ירד מטה מטה'.

ג. בנוסח אחר שמעתי מזקני רש"ש לוינ' זצ"ל לומר - שהטעם שלאחר צייוותה התורה 'קדושים יהיו' הזהירה 'ולא יחללו', ללמדנו כי גם מי שהוא כבר בדרגה גבוהה של קיום מצות 'קדושים תהיו' עדיין הוא בסכנה של 'ולא יחללו', כי גם הצדיק שבצדיקים והגדול שבגדולים יכול להיכשל בחטא הכי נמוך.

ובזה אמר לבאר הטעם שקוראים פרשת עריות ביום הכפורים - לא רק כמו שכתב ב'דרכי מוסר' הנ"ל שאם לא יחזיק במשך השנה בדרגתו הגבוהה שהשיג ביום הכפורים הוא עלול להידרדר עד חטאי העריות - אלא שאף באותה שעה עצמה של שעת מנחה ביום הקדוש והנורא, צריך להזהירו מפני חטא העריות, וכמפורש בתוספות מגילה לא שהטעם שקוראים איסור עריות ביוהכ"פ משום שהנשים מגיעות מקושטות לבית הכנסת משום כבוד היום הוצרכו להזהירם שלא יכשלו בהם, הרי שהאזהרה היא על אותה שעה של שעת מנחה ביום הכפורים.

וצריך להבין, מדוע א"כ אין קוראים פרשת עריות בשאר שבתות וימים טובים שהנשים מגיעות מקושטות לכבוד היום? [ואולי עיקר ביאת הנשים לביהכ"ס היה ביום הכפורים, מחמת קדושתו ומשום שאינן טרודות בו בהכנת הסעודות וכו'].

אלא באו חז"ל ללמדנו שאפילו כאשר אנו בפסגת המעלה שלנו, בשעת מנחה ביום הכפורים, לאחר כל נדרי וערבית, לילה שלם של אמירת תשבחות ותהילות, שחרית ומוסף, סדר עבודת יום הכפורים וכו', עדיין אנו בסכנה של החטא הגרוע ביותר, וצריך להזהירו מפני הנשים המקושטות!

ד. כוחו של יצר הרע

הצדיק רבי אריה לוינ' זצ"ל כתב בסוף חיבורו על רבו בעל הלשם הקדוש (בהשמטה): "הוא היה רגיל לומר שעלינו להתבונן כי היצר הרע הוא מלאך ולא איש, והוא בעל תחבולות מנוסה מאד מאד, שהרי היה לו כבר עסק עם כמה צדיקים וחסידים יסודי עולם, והיה מתאבק אפילו עם אבות העולם והנביאים וכו', וכמה כוחו גדול, ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו".

וסיפר לי בנו זקני רש"ש זצ"ל מה ששמע עוד מאביו הצדיק שתמה על מה שאמרו חז"ל שהיצר הרע דומה לזבוב, והרי הזבוב הוא חלש מאד, וקל לגרשו בהינף יד, ואילו היצר הרע הוא מלאך נורא מצביא גדול ולוחם חזק - כמו ששמע מרבו ה'לשם' הקדוש כנ"ל - ובמה איפוא דומה הוא לזבוב?!

וביאר רבי אריה זצ"ל, דזהו עצמו מעוצם חכמתו של היצר הרע, להידמות לזבוב שמטריד את האדם שוב ושוב, והאדם אינו יכול לגרשו לגמרי. אף שבכל פעם קל להודפו בהינף יד, ולרגעים נדמה כאילו הצליח לגרשו, אך הוא חוזר ושב בכל פעם מכיוון אחר, וחוזר ומטריד את האדם שוב ושוב.

כך היא חכמת היצר הרע, שאינו בא על האדם דווקא בתותחים כבדים ובנסיונות קשים, אלא מגיע אליו בכל פעם בנסיון קל, שאפשר להודפו בהינף יד, ולאדם נדמה שהוא נפטר ממנו, אך הוא חוזר ומטריד את האדם בכל פעם מכיוון אחר ובעניין אחר, עד שהאדם מתייאש מלהלחם בו...

עלינו לזכור, שהיצר הרע הוא כזבוב שלעולם אי אפשר לגרשו לגמרי, ועד יום המיתה הוא מנסה לתקוף ולהטריד שוב ושוב ושוב, וכמו שאמרו חז"ל 'אל תאמין בעצמך עד יום מותך'.

א. "קדושים יהיו לאלוקיהם ולא יחללו שם אלוקיהם והיו קודש" צריך להבין, מאחר שאמר "קדושים יהיו" יותר מכל ישראל אין אמר אח"כ "ולא יחללו שם אלוקיהם" שהיא מדרגה הגרועה ביותר?

ביאר הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל ב'דרכי מוסר' כי בעבודת ה' אין דרך ממוצעת: או שמקדשים שם שמים או שמחללים ש"ש, כי אם לא מקדשים אזי מחללים כבוד שמים, ולכן מזהירה התורה קדושים יהיו כדי שלא יחללו שם אלוקיהם.

וכן מצינו בתורה "והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי לאהבה ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים" אין דרך ממוצעת בעבודת ה': או שמגיעים למדרגה של לאהבה בכל לבבכם ובכל נפשכם או שיורדים לוסרתם ועבדתם אלוהים אחרים. וכמו שאמרו חז"ל 'כיון שהאדם סר מן התורה מיד נדבק בעבודה זרה'.

חז"ל אומרים מצינו שויתר הקב"ה על עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ולא מצינו שויתר על ביטול תורה, וצריך להבין טעם הדבר הזה על שלוש עבירות חמורות הקב"ה מוותר ועל ביטול התורה לא מוותר.

ושמעתי בשם מרן רש"י הסבא מקעלם זצ"ל שאמר כי אם האדם כבר ירד במדרגה התחתונה שעובד ע"ז או מגלה עריות או הורג נפשות אין מה לדבר ואין מה לדרוש ממנו ולהעניש אותו, כי כבר נאבד ממנו תואר אדם ונחשב כבהמה, אלא מענישים את האיש הזה שעובד ע"ז ושופך דמים בעד הצעד הראשון שסר מן התורה והפסיק מללמוד תורה, הלא אז היית בן אדם והיה לך לדעת כי מביטול תורה תגיע לידי שפיכות דמים לג"ע ולע"ז! הקב"ה לא מוותר על שלוש עבירות הללו כי הם נכללים בביטול תורה כי האדם שאינו עולה מעלה הוא יורד בהכרח מטה מטה.

על דרך זה אפשר לומר למה בתפלת מנחה ביוה"כ קוראים את הפרשה של עריות, כי האדם בסוף יוה"כ עומד במדרגה גבוהה מאד, לכן מזכירים לו שיידע שאם לא ישמור את עצמו כל השנה לעמוד במדרגה גבוהה יכול לרדת במדרגה הכי פחותה לעבור על עריות שהן מן העבירות הכי חמורות מפני שאין דרך ממוצעת אלא או קדושה או טומאה. עד כאן דבריו הנפלאים של הדרכי מוסר.

ב. ויש להוסיף בזה מה שכתב ב'חכמת המצפון' לפרשת קדושים בשם ספר 'נחלת אליעזר' שאת היסוד הזה אנחנו מוצאים גם בסוף פרשת קדושים 'והייתם קדושים כי קדוש אני ה' ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי וכתב רש"י: אם אתם מובדלים מהם הרי אתם שלי, ואם לאו הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו! הרי אין מבקשים מהאדם אלא שיהיה מובדל מן העמים ויהיה אז עולה במעלות הקדושה, וכשלא יהיה מובדל ממילא יהיה של נבוכדנצר וחבריו, מכאן שאין לפנינו דרך ממוצעת בשביל האדם לא להיות קדוש לה' ולא להיות של נבוכדנצר וחבריו, אלא לפנינו עומדת הבחירה: או להיות מובדל בפרישות ולזכות בקדושה ואז חלקו עם הקב"ה, או ח"ו אם לא יבחר להיות קדוש כי אז ישאר במדרגה הנמוכה ביותר להיות נמנה עם נבוכדנצר וחבריו.

הבחירה הזו בין מצב של 'ואבדיל אתכם להיות לי' לבין המצב של 'ואם לאו אתם של נבוכדנצר וחבריו' זו היא בחירה שתלויה ממש בחוט השערה למרות העובדה שזה נראה כאילו מרחק גדול כרחוק מזרח ממערב. והחיסרון של האדם הוא כי איננו תופס את זה כי איננו משכיל ועל כן אין הוא מתאמץ לעלות במעלה, אבל 'המשכיל' עליו נאמר 'אורח חיים למעלה - למשכיל, למען סור

בְּסֻכּוֹת הַיְשׁוּבוֹ, שְׁבַעַת יָמִים; כָּל-הָאֶזְרָח, בְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ, בְּסֻכּוֹת

הרב אברהם הירשוביץ

יֵיט וְאֶהְבְּתֶם, אֶת-הַגֵּר: כִּי-גֵרִים הָיִיתֶם, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כְּדָי, לֹא תִטָּה, מִשְׁפַּט גֵּר יְתוֹם; וְלֹא תִחַבֵּל, בְּגַד אֶלְמָנָה. כִּזְיֵט אֲרוּר, מִטָּה מִשְׁפַּט גֵּר-יְתוֹם-וְאֶלְמָנָה; וְאָמַר כָּל-הָעָם, אָמֵן כַּכֵּב, וּבְקִצְרֹכֶם אֶת-קִצִּיר אֲרָצְכֶם, לֹא-תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֵךְ בְּקִצְרְךָ, וְלִקֵּט קִצְרְךָ, לֹא תִלְקֹט; לְעֵנִי וְלִגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם, אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כְּדָי, כִּי תִקְצַר קִצְרְךָ בְּשִׂדְךָ וְשִׁכַחְתָּ עֹמֵר בְּשִׂדְךָ, לֹא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ-לִגֵּר לְיְתוֹם וְלִאֶלְמָנָה, יְהִיָּה: לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ.

ד. בביאור עומק עניינה של מצות הישיבה בסוכה כתב הרשב"ם בפרשתנו: "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל במדבר ארבעים שנה בלא יישוב ובלא נחלה ומתוך כך תתנו הודאה למי שנתן לכם נחלה ובתיכם מלאים כל טוב ואל תאמרו בלבבכם כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה וכו' ולכן יוצאים מבתיים מלאים כל טוב בזמן אסיפה ויושבין בסוכות לזכרון שלא היה להם נחלה במדבר ולא בתים לשבת ומפני הטעם הזה קבע הקב"ה את חג הסוכות בזמן אסיפת גורן ויקב לבלתי רום לבבם על בתיים מלאים כל טוב פן יאמרו ידינו עשו לנו את החיל הזה". לאמור, בית אינו רק מקום בו אדם מקיים את חייו, אלא הוא מסמל את הביסוס של האדם בחייו כפי שמלמד הרמב"ם בהלכות דעות (ה, יא): "דרך בעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המפרנסת אותו תחילה, ואחר כך יקנה בית דירה, ואחר כך ישא אישה וכו' אבל הטיפשים מתחילין לישא אישה, ואחר כך אם תמצא ידו יקנה בית, ואחר כך בסוף ימיו יחזר לבקש אומנות או יתפרנס מן הצדקה וכו'".

ה. לאור האמור מבואר שהתורה ממקדת את הציווי לצאת מהבית "לאזרח" בלבד שהצליח להגיע אל "דירת הקבע", לעומת זאת "הגר", שבלאו הכי חי כל השנה בדירת ארעי, אינו זקוק כלל לציווי.

א. במקומות רבים בתורה מצינו הבחנה בין שני מעמדות בעם ישראל: האזרח והגר. האזרח הוא יהודי מבטן ולידה, חלק בלתי נפרד מעם ישראל ואילו הגר הוא נכרי שהסתפח לעם ישראל לא מכבר ושינה את דתו וזהותו. אך למרות השוני ביניהם התורה מדגישה שהאזרח והגר שווים לחלוטין בחובת קיום המצוות ובכל הפסוקים והמקורות - ללא יוצא מן הכלל - המזכירים את החובה של "האזרח" בקיום מצוות מוזכרת לצד זה חובת הגר. אולם באופן תמוה מצוות הישיבה בסוכה חריגה בכך שהחיוב מופנה לאזרח בלבד: "בְּסֻכּוֹת תֵּשְׁבוּ, שְׁבַעַת יָמִים; כָּל-הָאֶזְרָח, בְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ, בְּסֻכּוֹת".

ב. מהרישא של הפסוק הנ"ל דרשו חז"ל שמוטל על אדם להשקיע בדירת הארעי וליפות אותה כדי שתהיה דומה לדירת הקבע: "תשבו כעין תדורו מכאן אמרו כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו קבע וביתו עראי כיצד היו לו כלים נאים מעלן לסוכה מצעות נאות מעלן לסוכה וכו'" (סוכה, כח, ב). אולם, למרות הניסיון להדר במצוות הסוכה, ברי כי דירת הארעי לא יכולה להשתוות לדירת הקבע והסוכה לא תוכל להיות ביתו של אדם כפי שעולה מהמקור הראשון בתנ"ך המזכיר את "הסוכה" שהיא אינה דירה המיועדת עבור האדם: לגיזו ויעקב נסע סֻכְתָּהּ, ויבן לו בֵּית; וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכָּת, עַל-כֵּן קָרָא שֵׁם-הַמָּקוֹם סֻכּוֹת.

ג. ההבדלים בין "האזרח" ובין "הגר" אינם מתמצים בעבר הלאומי והדתי שלהם אלא, ואף בעיקר, במעמדם הנוכחי. גר, הוא אדם שמהגר לעם חדש ומטבע הדברים מעמדו החברתי והכלכלי נחות. משכך, הוא זקוק להגנה מפני ניצול של "האזרח" וכן לתמיכה כלכלית מהם, ואכן בתורה מצינו ציוויים רבים ברוח זו: שמות יט, לג וכו' יגור אִתְּךָ גֵר, בְּאֶרְצְכֶם--לֹא תוֹנֶנּוּ, אֹתוֹ. יט, לד כְּאֶזְרָח מִכֶּם יְהִי לְכֶם הַגֵּר הַגֵּר אִתְּכֶם, וְאֶהְבֶּתְ לוֹ כְּמֹד-כִּי-גֵרִים הָיִיתֶם, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: אֲנִי, יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם דְּבָרִים יַיִח עֲשֵׂה מִשְׁפַּט יְתוֹם, וְאֶלְמָנָה; וְאֶהְבֶּ גֵר, לְתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה.

¹ שמות יב, יב: שְׁבַעַת יָמִים-שָׂאָר, לֹא יִמְצָא בְּבֵיתְכֶם: כִּי כָל-אֶחָד מִחֻמַּתְךָ, וּנְכַרְתָּהּ הִנֵּפֶשׁ הֵהוּא מִעֵדֶת יִשְׂרָאֵל-בְּגֵר, וּבְאֶזְרָח הָאָרֶץ. יב, יג: וְכִי-יִגְוֹר אִתְּךָ גֵר, וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה-הַמּוֹל לֹו כְּלִזְכֹּר וְאִז יִקְרַב לְעִשְׂתּוֹ, וְהָיָה כְּאֶזְרָח הָאָרֶץ; וְכָל-עַרְל, לֹא-יֵאָכֵל בוֹ יַבְמַט תּוֹרָה אַחַת, יְהִי לְאֶזְרָח, וְלִגֵּר, הֵגֵר בְּתוֹכְכֶם. ויקרא טז, כ: וְהִיָּתָה לְכֶם, לְחֻקַּת עוֹלָם: בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעִשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ תַּעֲנֶה אֶת-נַפְשׁוֹתֵיכֶם, וְכָל-מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ-הָאֶזְרָח, וְהֵגֵר הֵגֵר בְּתוֹכְכֶם יִטּוּ וְכָל-נַפְשׁוֹ, אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבִלָה וְטִרְפָּה, בְּאֶזְרָח, וּבְגֵר: וְכַכֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם, וְטָמֵא עַד-הָעֶרֶב-וְטָהַר יִחַבֵּ וְשִׁמְרָתָם אִתָּם, אֶת-חֻקֵּי וְאֶת-מִשְׁפָּטֵי, וְלֹא תַעֲשׂוּ, מִכָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֹהִים: הָאֶזְרָח, וְהֵגֵר בְּתוֹכְכֶם כְּדָי, וְנִקַּב שֵׁם-יְהוָה מוֹת יוֹמֵת, רְגוּם יִרְגְּמוּ-בוֹ כָּל-הָעֵדָה: פֶּגֶר, כְּאֶזְרָח-בְּנִקְבוֹ-שֵׁם, יוֹמֵת בַּמִּדְבָּר טוֹכֵט הָאֶזְרָח בְּבֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִגֵּר הֵגֵר בְּתוֹכְכֶם-תּוֹרָה אַחַת יְהִי לְכֶם, לְעֲשׂוֹה בְּשִׁנְיָה טוֹטוּ, הִקְהַל, חֻקָּה אַחַת לְכֶם וְלִגֵּר הֵגֵר: חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם, כָּכֶם נִגְר יְהִי לְפָנֵי יְהוָה טוֹטוּ תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד, יְהִי לְכֶם, וְלִגֵּר, הֵגֵר אִתְּכֶם.

² ח"ל הרמב"ן: "...אזרח, זה אזרח. האזרח להוציא את הנשים, כל האזרח, לרבות את הגרים ועבדים משוחררים. ופשוטו של מקרא על דרך הקבלה מפני שאמר הכתוב (במדבר ט ז): (תורה): [חוקה] אחת יהיה לכם (לג): [ולג] ולאזרח הארץ, ואמר (שם טו טו): ככם כג יהיה לפני ה', לא יצטרך להשיב ולהזכיר בכל מקום כל האזרח והגר ואמר כל האזרח בישראל כלומר כל אשר הוא מישראל מגדולם ועד קטנם, שלא יהיה די באחד מבני הבית לזרז בסוכה והשאר ישבו בבתיים, אבל כולם ישבו בסוכות וכו'".
דהיינו הרמב"ן מתרץ שמאחר והתורה ביארה במס' מקומות "שהאזרח" כולל גרים אין צורך לפרט בכל מקום שהכוונה היא לשניהם אולם צ"ב מדוע דווקא בציווי של חג הסוכות התורה אינה מציינת שבכוונה אף לגרים (הפסוקים שמביא הרמב"ן בהם מבואר שהציוויים כוללים אזרח וגר נאמרו בפרשות המאוחרות לפרשת אמור).

³ ח"ל למדו דינים נוספים מהפס' הנ"ל כדוגמת האמור בת"ה ר' אליעזר (סוכה כז, ב).

⁴ פשיטא שלהלכה אף הגר מחוייב במצוות סוכה כפי שלומדים ח"ל מהיתור של "בישראל" כאמור בדברי רש"י על אתר, אולם עומק עניינה של המצווה הוא לאזרח ודוק.

עצה מפרשתינו לזכות למתנת חינם מהקב"ה

הרב אלימלך קארפ שליט"א

ראוי' או לא כן לא ידקדקו עמו.

ד. ולפי"ז מבאר הנ"ל את דברי המדרש, דהרי האדם צריך בראש השנה לזכות מחדש "חיים", ואם ח"ו אינו ראוי רק במדה כנגד מדה יוכל לזכות בו. והישראלי שבקיץ זרע וחרש וניכש ועדר וניכש וסו"ס בא לקצור, יש מיד אזהרה לא תכלה פאת שדך בקוצרך, שכח עומר לא תשוב לקחתו, נפל מאחורי הקוצר לא תלקט, ואין זה מתנה כתרומ"ע שיודע ובוחר למי לתת, רק כתיב בהו עזיבה ומי שבא ליטול נוטל בין שהוא ראוי והגון ובין שאינו ראוי והגון. פעולה גדולה זו שאחר כל העמל ויגיעה נתן למי שלא ידע אם הוא ראוי לא ולא הי' לו רצון ליתן, לא יתכן שאצלו ישקלו אם הוא ראוי לישאר בחיים או לא. לעומת זה העכו"ם אשר מלא וגדוש באוצרותיו אם רק ישאל ממנו עני יכלימהו. בזה מבואר מה שזכרון תרועה ויום הדין הוא בחודש השביעי שאז יוכל לזכות גם במה שאינו מגיע לו ע"י מדה כנגד מדה של לעני ולגר תעזוב אותו אפי' אם אינו ראוי בעיניך. ובה מבאר המשך חכמה את הפסוק והוא ישפוט תבל בצדק היינו בזכות הצדק ידין לאומים במשרים בראש השנה, והרי אמרו ב"ה (דף טז): דאדם נדון לפי מה שהוא באותו עת, ולמדין כן מישמעאל שנא' באשר הוא שם.

ה. עלינו להתבונן היטב!! יתכן ואדם נותן הון עתק לצדקה אבל זה עם חשבון של כבוד או שליטה או טובת הנאה שיזכה מהמקום שנותן, ולכן אינו נותן למקום אחר. וכמו כן, יש אדם שיש לו מקום תורה אשר בוחר לעצמו מי ילמוד שם ומוסר נפשו עבור רוחניותם וגשמיותם, או שיש לו בית כנסת ובוחר המתפללים שיתפללו שם, מ"מ כל עוד שיש לו בזה חשבון אפי' לשם שמים הואיל ואינו מוכן להפקיר עצמו לתת למי שאינו ראוי, חסר לו המדה כנגד מדה לזכות שיוסיפו לו חיים אע"פ שאינו כדאי. זוהי עבודתינו, לתת מתנת חינם דהיינו מי שנראה לנו שאינו ראוי והגון לכך להשפיע לו כל הטוב, ואז מובטח שהקב"ה יתנהג עמנו במתנת חינם מדה כנגד מדה. כתיב תהילים (כה, ח) טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך, זאת מתנת חינם שמוכן להדריך האדם אשר חטא כנגדו ולעזורו לשוב בתשובה. זוהי הגדרת טוב וישר, הנהגה למעלה מחשבונות כאשר מצד החשבון אין מקום כלל להנהגה כזו. אך גם מאתנו דורשים זאת כמו שכתוב בקהלת (ז, כט) האלוקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. הישר אין לו עסק עם חשבונות הרבים. הישר הוא שמח וטוב לב כמו שכתוב "ולישרי לב שמחה" אין מקום לשמחה וטוב לב למי שעבודת ה' לו הכל עם חשבונות רבים.

ו. ובר"ה (דף יז): על הפסוק ויעבור ה' על פניו ויקרא דרשו אמר לו הקב"ה למשה כל זמן שישראל חוטאים יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ויש קדמונים שפירשו יעשו לפני כסדר הזה הכוונה בזה היא שינהגו ישראל במדותיו של הקב"ה עפ"י המבואר בשבת (דף קלג:): מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון, ולא סגי באמירת י"ג מדות גרידא. ובאלשיך הק' הובא בעץ יוסף בעיון יעקב ר"ה (שם) הביא ששאלו כן ללבנת הספיר מדוע הרבה עושים כן שאומרים י"ג מדות ולא הועילו, והשיב שלא נאמר "אמר" לפני אלא "עשו" לפני, היינו להתנהג בי"ג מדות על דרך מה הוא רחום וכו'. אם אנו רוצים לזכות בדין ראש השנה יש לנו גלוי בפרשתינו דהיינו ע"י עשו לפני כסדר הזה כמו שנתבאר.

א. מצות מתנות כהונה למרות שיש על האדם חיוב לתת לכהן, מ"מ יש לו הנאה במה שיכול הוא לבחור לאיזה כהן לתת. פירוש הדבר הוא, שיש לו בעלות ושליטה להחליט לתתו לכהן הישר בעיניו, וכלול בזה שיכול לקחת סלע בשביל שיתנו לכהן שירצה בו נותן הסלע. יתירה מצות צדקה שלמרות שיש חיוב מעשר כספים מ"מ אינו כמו מתנות כהונה שהוא כבר ממון השבט ורק שהבעלים מחליטים למי לתת, אלא מעשר כספים לא נעשה כלל ממון העניים קודם שהפרישו כלל והבעלים לא רק שמחליט למי לתתו אלא עצם החלטה להפרישו וליתנו. בנוסף יש והאדם מצווה להפריש לעניים ושללה תורה ממנו זכות לתת, זאת אומרת שיוכל לזכות בו עני אשר בעיני בעל השדה אינו ראוי לתת לו. כיצד? בפרשתינו (כג, כב) כתיב ובקוצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקוצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם אני ה' אלוקיכם. זאת אומרת מצות פאה ולקט אין ביד האדם להחליט למי לתת, הוא מפריש ואח"כ צריך לעמוד בצד ולראות איך שיזכה בו אפי' עני שהוא סבור שאינו ראוי והגון לקבל מתנות עניים. ומה שכרו עבור זה? בהמשך (כג, כג) וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל לאמר בחודש השביעי באחד לחודש יהי' לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קודש. וצ"ב סמיכות פרשת פאה לפרשת ראש השנה.

ב. במדרש רבה (כט, ב) מביא קרא (ירמיה ל, יא) כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחיתך שמה, אומות העולם שהן מכלין את שדותיהן אעשה כלה, ואתך לא אעשה כלה. אבל ישראל שאין מכלים את שדותיהם כמה דאת אמר לא תכלה פאת שדך, לא אעשה כלה. ובעץ יוסף וחי' הרד"ל מבארים שהמדרש בא לבאר סמיכות פרשת ראש השנה לפרשת פאה, ובה מבאר דמדה כנגד מדה זוכה האדם להפדות ממשפט מות, כמו שהוא לא השחית וכילה השדה כך הקב"ה לא יכלנו. דבר זה צ"ב, מה תוכן הפנימי במדה של כליה שמחמתה עכו"ם הקב"ה עושה אותם כליה, האם בשביל שלא כילה שדה יזכה לאריכות ימים שהקב"ה לא יעשה אותו כלי' במשפטו בראש השנה. ביאור הדבר אנו מוצאים במשך חכמה בהקדמת קושיא שהוא שואל, מדוע יום הדין נקבע בתשרי ולא בניסן, דאילו בניסן אז הישראל מלא מצוות כי בימות הגשמים הוא עוסק בתורה ומצוות, ואילו העכו"ם עוסק בתאוות העולם ודברים אסורים. ואילו בקיץ שניהם מוטרדים בעבודת האדמה, ואז העכו"ם בלי עבירות והישראלי בלי מצוות. והי' עדיף לקבוע יום הדין בניסן כדי שיהא לישראל מצוות ולגוי עבירות.

ג. ומיישב המשך חכמה עפ"י הגמ' ב"ב (דף יא.) אמרו עליו על בנימין הצדיק שהי' ממונה על קופה של צדקה. פעם אחת באה אשה לפניו בשני בצורת, אמרה לו רבי פרנסני. אמר לה העבודה שאין בקופה של צדקה כלום. אמרה לו, רבי אם אין אתה מפרנסני הרי אשה זו' בניה מתים. עמד ופרנסה משלו. לימים חלה ונטה למות, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ע כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ובנימין הצדיק שהחיה אשה ושבעת בניה ימות בשנים מועטות הללו. מיד קרעו לו גזר דינו. תנא הוסיפו לו עשרים ושתיים שנה על שנותיו. ולכאורה יש לתמוה שהרי הי' צדיק והי' מלא מצוות ומעשים טובים ולכן נקרא בנימין הצדיק, א"כ מדוע כששקלו לו זכויותיו באו דוקא מצד שפרנס אשה זו ובניה. ומיישב המשך חכמה דכדי לזכות לחיות מה שאינו מגיע לו ולהוסיף על ימיו, צריך שיהא מדה כנגד מדה, וכמו שפרנסה משלו ולא דקדק אם היא

HOLY PERSPECTIVES

Rabbi Yoel Klein

We've all heard the same message from two people that brings polar opposite responses. One speaks kindly and gently with genuine care pouring forth. While the other speaks in more intense tones that sometimes accomplishes the opposite of their intentions.

The Lubavitcher Rebbe points out that in the section of our parsha dealing with how the Kohanim should educate their children in the laws related to them, the word *Amirah*, soft speech, is almost always used. Only when returning to address the Kohanim themselves does Hashem revert to the more intense terminology of *dibbur*.

This teaches us that when speaking to our youth, we have to give over the message in a way that it will be heard and accepted with love. To understand this on an even deeper level let me share some personal stories that might help.

Once I was saying *asher yatzar* across a shul that was beginning *shemona esrei*. A boy, around 13 or 14, caught my attention with his swaying of a Rebbe and at the same time the roaming eyes and facial expressions of someone counting light bulbs on the ceiling. So I hear that voice in my mind say, "come on, this is *shemona esrei*, you should be focused on the words your saying, not looking around everywhere!" I'm disrupted from my thoughts when I hear someone say- "*rofei chol basar u'maffih l'asos.*" Wait, that was me saying those words!

With that I had a reinforced reminder of what the Zohar and many *tzaddikim* have taught. The Zohar says that before any harsh judgment can be carried out everyone in the world must agree to it. So the souls of earth are asked- Yoeli is distracted while supposedly praising Hashem for a functioning body. What's the verdict? From such a clear spiritual vantage point they all say, guilty! Somethings got to be done about this. The thing is they have to also ask me. When that happens my whole being goes into lawyer mode and comes up with 800 excuses why I should be totally exonerated. To promote this judgement in absolute truth the heavenly court has an ingenious invention. They show that same issue- on another person. You see that guy not davening properly, what do you think about that? Not so good right? Well, that was actually just you. With this the process is true and clear.

Taking it to the next level, the Arizal, Baal Shem Tov and Rebbe Nachman among others, have said that by realizing what's really happening we can change the verdict. We can say to ourselves that if this is really me, then I'm going to judge my friend, and therefore myself favorably, in the sense of taking a commitment to mending the issue at hand. By doing this no judgment is necessary at all, because punishment is only here to bring a change for the better which you've already preempted and done on your own.

On another occasion when I experienced this it taught me a great lesson which connects to the parsha. Getting to shul for an early

Shabbos morning minyan, I sat next to a father and son. The young energetic child was around 6 and as *pesukei d'zimra* was about to begin his father made it very clear that he expected absolute focus on every word of davening. From the corner of my eye I saw how after around a minute or two of a genuine concentrated effort to do so, the forever flying and curious mind of a child began to think about things other than *Hodu*. With that the father made an even stronger threat that he better buckle up, or else. Which lasted approximately three minutes. Then the father getting visibly worked up was almost getting physical with his child who then bravely chose to walk out. It was excruciatingly painful to witness and actually happened very quietly so it was only I to feel the pain that the child had been through.

My first thoughts were- this father has got to be out of his mind to expect a 6 year old to daven better than most twenty year old's. But then I realized that in place of judging him, let me look inside to see if there is room to grow from this ordeal. "For me to grow?" I thought, "I would never do something like that to my child or to anyone for that matter?!"

Pushing deeper though I realized that there is one person that I actually do this to on a constant basis. That person is me! How many times do I come to davening and after two minutes of meaningful words, find myself ten minutes later landing from some mythical mental trip to who knows where. When that realization hits I hear that harsh inner voice say to myself- "Why aren't you focused? What are you doing? Daven properly!" Which then lasts maybe another two minutes until I find myself on my next expedition returning to an even more negative inner response.

Reb Nosson reflects this through a *medresh* that says, at times we are like a 2 or 3 year old and at times we are like a 4 or 5 year old. Reb Nosson explains this to mean that we have to learn patience for ourselves. A two year old communicates through gestures and sounds more than through clear words. While a five year old can usually express himself through proper speech. When we connect to Hashem we have the same predicament. At times our thoughts and emotions flow, and at times we feel like a tin can mumbling words. Either way be gentle and kind with yourself and do as you would have wished that father to do with his son. Maybe some encouraging words of how much potential you have, and how sweet and appreciated is every ounce of effort you put in even without any external success. Just know that Hashem loves you and is waiting to pick you up no matter how many times you fall down. Push forward from whatever murky and distant place you might be in, and speak simple and truthful words from the part of your being that is opened.

Such kind words will surely do wonders in encouraging us all on our journey towards the beauty of Hashem.

Have a great Shabbos! 🌻

הערות בענינים הנוגעים לספירת העומר

הרב משה יונה הרטמן שליט"א

א. ספירה מבעוד יום

התוס' במנחות (סו. ד"ה זכר) כ' דאפילו ביום סמוך לחשכה עדיף (לספור) משום תמימות. ותמה בשפת אמת שם, דהיאך יבא לידי ברכה לבטלה, בשביל לקיים תמימות. ויש להוסיף על דבריו, דהיאך יקיים תמימות, אם הוא יום הקודם לזה, דהרי לא ספר היום, ולא הוה תמימות. וצ"ע.

ונר' מקושית השפ"א דלמד דספירת העומר הוא ככל מצוה התלויה ביום, כלולב ביום ט"ו בתשרי, ומצה בליל ט"ו בניסן. ולפי"ז קשה, דהרי צריך לספור ביום את הספירה הראויה לאותו היום, ואם יספור קודם היום, לא יצא, כמו שלא יצא ידי מצוה שנעשית קודם זמנה.

אמנם בשיטת התוס' נר' דס"ל דאין ספירת העומר מצוה הנעשית ביומו כשאר מצות התלויים בזמן, אלא דמצות ספירת העומר היא להיות קובע את היום, ע"י הספירה, דהיום הוא כן וכך לעומר. ולפי"ז שפיר מצי קבע קודם היום, דהיום העתיד לבא, הוא כן. כשם שמצינו בקבלת תענית שקובע ממנחה של ערב התענית (עי' תענית יב.). וכע"ז בעשה קידוש קודם היום (לשיטת הרמב"ם דאין תוספת שבת דאו').

ונראה נפק"מ בהנ"ל למה שדנו הפוסקים (עי' הליכות שלמה פי"א אות ח' ומה שציינו שם) למי שספר יום ג' לעומר, ואח"כ חצה את קו התאריך ובא למקום שכעת מונים ג' לעומר, האם צריך לספור שוב ואם מברך. דלהנ"ל י"ל דאם הספירה היא מצוה התלויה ביום, א"כ מחויב לקיים המצוה, כיון שכעת הוא נמצא ביום זה, וכמו שדימו הפוסקים (עיי"ש בהערות) למי שקיים מצות הגדה בליל פסח, וחצה את קו התאריך, שצריך לקיים המצוה שוב.

אבל להמבואר בשיטת התוס' דמצות ספירת העומר, אינה קיום מצוה התלויה בזמן, אלא דהיא מצוה להיות קובע את היום שכך הוא המספר של יום זה. לפי"ז מאחר דכבר קבע דיום זה הוא ג' לעומר, שוב אין עליו לספור שוב.

ולפי הנ"ל יש לבאר שיטת הראשונים (התור"ד בקידושין) דמצות ספירת העומר אינה מצוה עשה שהזמן גרמא, די"ל דמצ"ע שהז"ג היא מצוה, שהקיום שלה תלוי בזמן מסוים. משא"כ מצות ספיה"ע אין קיום המצוה של ספירה תלוי בזמן, אלא דהמצוה היא לקבוע כל יום מהו, ולו יצויר היה יכול לספור מ"ט יום קודם ימי הספירה, ולהיות קובע דהנך מ"ט יום הם ימי הספירה נמי מהני. והא קמן דיכול לספור גם מבעוד יום.

ב. פתח אדעתא דהיום ארבעה לעומר, וסיים ואמר היום חמשה ימים.

הטור בסי' תפ"ט מביא את פסק הראב"ה דפתח ברכת העומר, בדעת לברך יום מסוים, ובסוף נזכר שהוא יום אחר, אינו יוצא ידי חובתו, וצריך לברך שוב. ועי' בב"י דלמד דבר זה מהא דאיתא בגמ' ברכות יב. פתח אדעתא דחמרא וסיים אדעתא דשכרא, דלא יצא. יעו"ש.

ומובא בשם הגרי"ז (בחי' הגרי"ז למנחות 10) להק' דלכאוף אינו דומה כלל, דבסוף דברכות, הם שתי ברכות שונות זו מזו. ואילו ברכת העומר, הרי כולהו הוו ברכה אחת, ומה הדמיון בין טעות בברכת העומר לטעות בשתי ברכות שונות. והניח בצ"ע.

והיה נראה להוכיח מדברי הראב"ה האלו, כמו שנראה בכמה ראשונים (וכגון התוס' בזבחים לא: ד"ה שהשחיטה) דהברכה מצטרף לגוף המצוה. ולכאוף כן ס"ל להראב"ה, דהברכה נעשה חלק מהמצוה, וכיון דברך על ספירת יום ד', הו"ל ברכה דיום ד', ותו אינו יכול להוציא עם ברכה זו את הספירה של יום ה', ולכן צריך לחזור ולברך בכונת ספירה של יום החמישי.

אמנם היניק ישראל הרשלו נ"י דחה שאין מכאן ראיה, ואמר לבאר דברי הראב"ה, דהרי המברך על יום ד' כאשר הוא יום ה', אי"ז מצוה כלל, וא"כ מאן דפתח לברך על יום שאינו היום הראוי לספור, לאו מידי עביד, ושפיר פסק הראב"ה דצריך לחזור ולברך.

ונפק"מ בין שני הביאורים הנ"ל בדעת הראב"ה, הוא בהיכי תמצי שהביא הרה"ג ר' מאיר שולביץ שליט"א (בגליון 'ראש הגבעה' לפרשת קדושים) במי שמברך בבין השמשות שבין יום רביעי ליום החמישי, וכונתו להוציא את עצמו בברכת יום החמישי, ואת חבירו בברכת יום הרביעי. ונמצא דבהאי גונא, גם אם מכוין בברכתו ליום רביעי לעומר, לא הוה דבר בטל, שהרי בבין השמשות שפיר מצי מברך על יום הרביעי ג"כ, והרי חבירו, המכוין ליום רביעי, יוצא על ידו.

ודבר זה יהיה תלוי בשני הביאורים דלעיל, דלהביאור הראשון, דדין הברכה כדין הספירה, גם בכה"ג שייך דינו של הראב"ה, שפתח לברך על ד', לא יצא, וצריך לחזור ולברך, ולכוין ליום החמישי. ולהביאור השני, דדברי הראב"ה קאי בגונא דאין בכונתו מעשה מצוה כלל, הרי בכה"ג, שמוציא אחר בברכתו, אין לומר דאין כאן מצוה כלל. ויל"ע בזה. 🌞

אחריות האב למעשי ילדיו

הרב מאיר שולביץ

שאלה: בגמ' סנהדרין דף נב עמוד א, האי את אביה היא מחללת, מאי דריש ביה? - מבעי ליה לכדתניא, היה רבי מאיר אומר: מה תלמוד לומר את אביה היא מחללת - שאם היו נוהגין בו קודש - נוהגין בו חול, כבוד - נוהגין בו בזיון, אומרין: ארור שזו ילד, ארור שזו גידל, ארור שיצא זו מחלציו עכ"ד הגמ'. א. צ"ע איך מותר לנהוג באב בזיון הרי יש מצות וקדשתו. ב. מה יהיה אם האב אנוס לגמרי בכך שיצאה לתרבות רעה, האם יהא דין זה, (רמ"א או"ח קכו). ג. האם כל דין זה רק בבתו, ומה קורה כשבנו ח"ו יצא לתרבות רעה. העומר את כולם, חוץ מאותם עצמם, דהיינו שראובן לא יכול להוציא את שמעון ושמעון לא יכול להוציא את ראובן.

תשובה: כתב הרמ"א (או"ח סי' קכ"ח סו"ס מ"א) י"א כהן שיש לו בת שהמירה דתה או שזינתה אין מחוייבין עוד לקדשו כי - אביה היא מחללת. ומקור הדברים הוא מהמרדכי (כאן רמז תשי"ז) וז"ל כהן שי"ל בת שהמירה או רק זינתה אין מחוייבים לקדשו כו'. וכתב במגן אברהם (ס"ק ס"ב) שהכוונה היא שאם המירה את דתה מסתמא גם זינתה, שמפני כן המירה דתה, על כן אביה היא מחללת.

ופירש שם בהגהות חתם סופר שאם הי' משמרה כראוי בילדותה, לא היתה באה לידי כך, אבל בזמן הקדום שהי' תאווה לעבוד עבודה זרה לעצמה אף ששמרו שאר המצוות, בודאי אינה מחללת אביה בזה שעובדת ע"ז בלבד, ולכן בקרא הדין הוא רק בבת כהן שזינתה, ולא בהמירה דתה. והביאו הגרעק"א בהגהותיו והחתם סופר שם משיירי כנסת הגדולה, שאין אנו נוהגין כן בזמנינו לפסול כהן בשביל זה שזינתה או המירה בתו.

במגן אברהם (שם) כתב דוקא בת כהן שהמירה או זינתה, אבל כהן שהמיר בנו אינו מחלל את אביו. - ועיין שם בפמ"ג דהטעם דדוקא בת שהמירה, לפי ש"איש מזריע תחילה יולדת נקבה", נמצא דטבע הבת הוא מהאב, לכן רק "בת" מחללת "אביה" ולא הבן. אבל בשו"ת שבות יעקב (ח"ב סי' ב') כתב דבין בן בין בת בין המרת דת בן זנות כולם פוסלים את האב. וכן נקט במור וקציעה (סי' קכ"ח) ומדייק לי' מדקאמר הכא כמאן קרינן רשעא בר רשעא, הרי שזהו דין גם בבן.

עיין עוד במרדכי (שם) שנסתפק אם אסור לכבד אותו או שרק אין חיוב לכבד האב. ובפר"ח (סי' קכ"ח אות מ"א) מביא ראיות שיש איסור בדבר לכבדו, אבל במשנ"ב שם (ס"ק קנ"ג) מסיק בדעת המרדכי דאינו רק רשות, אבל רשאי לכבדו.

שאלה בהלכות מוקצה

שאלה: בבית משפ' ישראלי היו שני מינים של אבוקדו, שניהם לא היו ראויים לאכילה בכניסת השבת ושניהם היו עטופים בנייר כדי לזרז את בישולם. מין א', יהיה ראוי לאכילה במהלך השבת רק אם ישימו אותו שעתיים בשמש. מין ב' יהיה מוכן לסעודה שלישית ללא טיפול נוסף. האם בשבת שטופת שמש, בחודש אדר א', יהיה מותר לשים את שני מיני האבוקדו העטופים בשמש כדי למהר את בישולם?

תשובה: הדין של 'מיגו דאתקצאי בין השמשות אתקצאי לכולא יומא' חל במקרה שהורדת דין המוקצה מהחפץ תלויה בדברים שנגמרים בידי שמים, אבל כשהורדת דין המוקצה נעשית בידי אדם כגון הורדת קדירה רותחת מהכירה, או שנעשית מעצמה, ללא תלות במשהו חיצוני כגון בגד רטוב שוודאי יתייבש מעצמו במהלך השבת ללא תלות במזג האוויר, אין אומרים את הדין של 'מיגו דאתקצאי' וכשיירד מהם איסור המוקצה הם יהיו מותרים. (סימן ש"י, סעיף ה', מ"ב ס"ק י"ט).

לשאלתנו, מין א' הוא מוקצה ואסור לגעת בו כיון שהוא זקוק לשמש כדי להיות מוכן ויש לחשוש בחורף שמה יהיה יום המעונן ולכן האדם מקצה דעתו ממנו. מין ב' אינו מוקצה ומותר לקחתו ולהניח אותו בשמש כי גם ללא הנחה זו, הוא יהיה מוכן בשבת.

מדור אחודה חידה

חידות על הפרשה

- א **חידה.** שיטת בית שמאי בגיטין דף צ' שלא יגרש אדם את אשתו אל אם כן מצא בה דבר ערוה, בפרשתנו יש ב' קושיות מפסוקים על שיטת בית שמאי, מה הקושיות? ואיך אפשר ליישב אותם?
- ב **חידה.** פעמיים מזכרים אב ואם בפרשה, פעם אחת הקדימו אב לאם ופעם אחת אם לאב מה הם ומה סיבת השינוי?
- ג **חידה.** אם ספק דאורייתא לחומרא מה"ת לכאורה מיותר דרשה ולימוד מפורש בפרשתנו, מה הדרשא ומה הת' לשיטה זו.
- ד **חידה.** איזה אשה של כהן אסור לה להכנס באוהל המת.
- ה **חידה.** מי שרצה לכבד כהן והוא מחל לו האם חייב לו עשרה זוהבים כי הפסיד לו מצוה.
- ו **חידה.** הכ"ת שאדם הנשוי לאשה ונפטרה אינו חייב להתאבל עליה (מרומז במקראות).
- ז **חידה.** היכן רמז למצות חנוכה בפרשה.

כללי השתתפות: את התשובות ניתן לשלוח למייל - עד ראש חודש סיון, כל תשובה היא מזכה בזכות להכנס להגרלה ע"ס 500 ₪ מידי חודש, 2 פרסים יוגרלו בין שולחי מדור משיב כהלכה, המדור מתפרסם גם בעלון נוסף, נא לשלוח פרטי השולח יחד עם התשובות, לפרטים נוספים ניתן לפנות במייל. גם ילדים ששמעו את התשובות מגדולים יכולים לשלוח.

A LINE OF ZERO

Rabbi Yaakov Klein

Our parsha opens with a commandment directed to the Kohanim, warning them to stay far away from any corpse so they do not become impure. This commandment is specific to kohanim; the loftiness of their souls and their bond to the pure life-force of spirituality makes them particularly susceptible to damage by the impurity of death, an impurity born of the absence of this life-force and its spiritual presence. In introducing this prohibition, Hashem tells Moshe "Speak to the Kohanim, the children of Ahron." The tzaddikim wonder about the seeming redundancy in this verse. Everybody knows that Kohanim are the descendants of Ahron! Why, then, does the Torah need to include the words "the children of Ahron"? It could have simply written "Speak to the Kohanim"!

The holy Berditchover answers with an important thought. Because this particular commandment is founded upon the unique holiness of the Kohen's soul, it can plausibly result in arrogance. Thinking about his special status, the Kohen may begin to grow proud. A spirit of haughtiness may fill his heart: "Look at how special I am!" He may think. "Out of the entire Jewish nation, Hashem chose me to eat holy foods which are forbidden to others! I am so spiritually elevated that mere contact with death, the absence of spirituality, renders me impure!" Over time, he may come

שעבודתנו בשבוע זה היא להיות לאנשים מלאי הוד – ביטויים חיים ומלכים של הודו של ה'. השבוע השלישי היה תפארת – להיות מעורב כל הזמן בדברים יפים, במצוות. מידת ההוד היא העמקה של מידה זו. הוד משמעותו

שהאדם הפנים את התפארת ואכן היה לאדם מפואר. מעשיו מפרסמים את הודו של ה'. "לא נשמע קל בכלל למימוש". "אכן לא, אך אנו יכולים להתמקד בצד אחד של ההוד. המילה 'הוד' קרובה למילה 'להודות'. בספר 'וספרתם לכם הקצר' מתוארת עבודתנו לשבוע הזה כהודאה והללבורא עולם, מעומק ליבנו. עלינו שעבד את עצמנו לגמרי להוד מלכות ה', לשם שמיים בלבד. "גם זה קשה מאוד." "גם אם זה קשה, אפשר לחלק את העבודה לכמה צעדים קטנים ומעשיים. חלק מתפילת העמידה היא ברכת ההודאה: 'מודים אנחנו לך'. לפני שאנחנו אומרים ברכה זו, אנו יכולים לעצור לרגע ולחשוב על כל הדברים הטובים שה' עשה עבורנו. הטובה הראשונה שיכולה לעלות בדעתנו היא שיש לנו הזכות לעמוד לפניו בתפילה! רק אחרי שנחוש הכרת תודה עמוקה בליבנו, נשתחוה

(המשך בעמוד 9)

to look down on his brethren, the Levi'im and Yisraelim.

It was to protect against this sorry eventuality that Hashem prefaced this particular commandment with an important introduction. To the logical mind, it is obvious that an impressive line of yichus - pedigree is, alone, no reason for an individual to grow proud. It is only logical for a person to take pride in personal accomplishments, in effort and toil that resulted in hard-earned success. A well-known quip notes that yichus is a line of zeroes - entirely worthless unless a "one" is placed before it. If one has nothing to show for himself, there is no reason for him to grow proud because of yichus alone.

The Kedushas Levi explains that this is the message Hashem intended to send to the Kohanim in a bid to prevent them from growing arrogant over the special holiness implied by the commandment which follows. "Emor el haKohanim b'nei Ahron", "Speak to the Kohanim, the children of Ahron". With these words Hashem is reminding the Kohanim, "There is no reason for you to grow proud over your special status. This status is only a result of your being "b'nei Ahron", of your having a prestigious lineage; no reason to grow proud without your building on it with personal effort. If you follow in the path of Ahron, your forefather who earned an elevated status due to his efforts, turning yourself into a "one", then the line of zeros behind you will enhance your success. If not, they remain detached from your experience and, like the zeroes they are, remain entirely worthless." The tzaddik's message is clear: Each individual has his own mission in life! Instead of relying on the successes of previous generations, let's create our own accomplishments! 🌟

והגדת לבנך

הרב שמחה גרופמן

ההוד שבהודאה

איך עוברים עליך ימי ספירת העומר, חיים? "בסדר, אברימי. אני סופר כל יום ויום. לא הפסדתי אפילו יום אחד בינתיים." "טוב מאוד, חיים." "האם יש משמעות עמוקה יותר לשאלתך, אברימי?" "אכן כן, חיים. ורק משום שיש משמעות עמוקה יותר לספירת העומר. זהו פרק הזמן שבו אנו עובדים על עצמנו כדי לתקן את מידותינו. עבודה זו היא גם הכנה לקבלת התורה בחג השבועות, וגם יסוד לכל השנה כולה. ה' נותן סייעתא דשמיא אדירה במשך תקופה זו, כי הוא רצה שנצלחה. כך שאני אכן שואל אותך שאלה בנושא עמוק וחשוב מאוד, חיים." "אמור לי, אברימי. על אילו מידות עלי לעבוד?" "לרב שמשון פינקוס זצ"ל יש תוכנית – מידה אחת בכל שבוע. בשבוע הראשון עבדנו על מידת החסד. בשבוע השני היתה זו מידת הגבורה שנדרשנו אליה. לאחר הגבורה הגענו לתפארת (עיסוק בדברים יפים – במצוות). בשבוע שעבר התאמצנו מאוד בנושא של נצח (מימוש הרעיונות הטובים שלנו והפיכתן למציאות). המידה של השבוע היא 'הוד'. "נשמע כמו נושא מלא הוד, אברימי." "זהו באמת נושא מלא הוד והדר. הרב פינקוס מסביר

בשר וחלב

הרב משה נאומבורג

כיבוס מגבות ומפות חלביות ובשריות יחד במכונת כביסה

ב. במכונה יש אבקת כביסה, ואבקה זו פוגמת את טעמם של שאריות המאכל, ונמצא א"כ שמבשל בשר בחלב פגום, ובכזה אופן מבואר בשו"ע (יו"ד צה, ד) שאין איסור. אלא שגם בדבר זה יש לדון, היות ויש שחולקים על דברי השו"ע ואוסרים גם בכזה אופן, עוד יש לדון שכיון והמים הם מרובים יש לחוש שמא הטעם כלל לא נפגם.

באלו אופנים יהיה מותר לכתחילה **א.** בישול של בשר בחלב אינו אלא בדרך בישול, ודרך בישול הוא ע"י מים חמים שהיד סולדת בהם, ושיעור זה נע בין 54 מעלות ל-07 מעלות צלזיוס, לכך אם במכונת הכביסה חום המים נמוך מהשיעור הנ"ל אין כל חשש.

ב. יש לשים לב לסוגי המכונות, המכונות המיוצרות באירופה המים מתחממים בתוך המכונה, ובמכונה זו יש לחוש שאם מכבסים בחום של יד סולדת הרי שיש כאן בישול.

אבל בארה"ב יש מכונות שמיוצרות באופן שאין המים מתחממים בתוך המכונה, אלא מגיעים כבר חמים למכונה ע"י צינורות שמחוברים לבוילר, ויש לדון שאולי מים חמים אלו דינם "כעירוי" שחומם נמוך מחום של כלי ראשון.

והגם שהוא עירוי מכלי ראשון שלא נפסק הקילוח, עדין סו"ס הוא עירוי ונחשב דבר זה בפי הפוסקים "עירוי הנחל" שיש אומרים שאינו מבשל כלל, אלא כוחו רק בהבלעה והפלטתה, דהיינו בהעברת הטעמים בלבד, ולא יכול ליצור תיקון מאכל וכיו"ב, ולכך אם אין לו כח לבשל הרי שלא עבר על איסור של "בשר בחלב". וגם לאוסרים עדין בכל הצירופים הנ"ל יש להקל, ומי שמחמיר תבוא עליו ברכה.

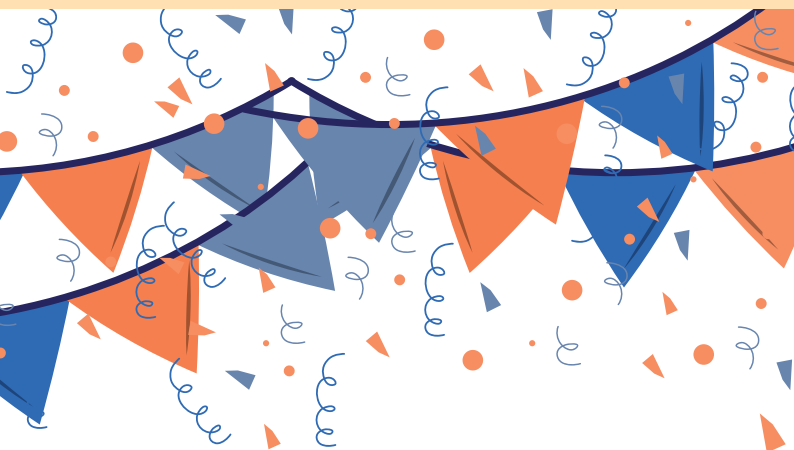
מצוי שמכניסים למכונת הכביסה מגבות וכן מפות, וביניהם יש ששימשו בעת ארוחה חלבית, וכן בעת ארוחה בשרית, ובכל אלו מצוי שנשאר שאריות מהמאכלים, וכן מצוי שיש בם שמנונית שנותרו מהמאכל, ונמצא שבעת שמכניס למכונת הכביסה מגבות אלו ומפעיל את המכונה עובר על איסור של בישול בשר בחלב. שהרי במכונת הכביסה יש מים, ומים אלו מתחממים בחום שהיד סולדת ומתבשלים שאריות המאכל של הבשר והחלב יחד, ועבר בכך על איסור של "בשר בחלב".

וכפי הידוע איסור של "בשר בחלב" הוא אף אם אינו מתכוין לבשל, וכן אסור גם באופן שהבישול הולך לאיבוד, הרי שבנידון דידן הגם שאין לו כל כונה לבשל בשר בחלב, וכן שאריות אלו הולכות לאיבוד, אבל סו"ס בישל כאן בשר בחלב ואסור.

אלא שיש לדון להתר מכמה סיבות

א. במים שבמכונה יש פי שישים כנגד הממשות של הבשר והחלב, ונמצא שלא מבשל כלום היות וכשנכנסים למים הם מתבטלים מיד בתוך המים.

אלא שגם באופן זה יש לדון עדין לאיסור, שהרי קי"ל בשו"ע (צט, ה) שאין מבטלין איסור לכתחילה, ולכך אין לכתחילה להכניס איסור של בשר בחלב ולבשל על דעת לבטל, והגם שמבואר בשו"ע (פד, יג) שבאופן שאינו מכין לבטל את האיסור מותר לעשות כן, וכאן הרי כל כונתו לנקיון המגבות והמפות, עדין יש לאסור היות וכל ההתר הוא רק בכה"ג שאין לו ברירה אחרת וכאן יכול לכבס כל אחד בנפרד.

(המשך מעמוד 8)

ונאמר את המילה 'מודים.' "איזה רעיון יפה." "עלינו גם להגביר את ההערכה שלנו לתלמידי החכמים בכך שנעמוד בפניהם, וננסה ללמוד כמה שנוכל מתורתם ולכבדם כראוי." "מצוות ה' גם זכאיות לכבוד. ישנן הרבה דרכים לקיים מצווה: אפשר לעשות אותה

במהירות, כמעט בלי לחשוב עליה. ייתכן שהעושה אותה אפילו אינו יודע את כל ההלכות הנוגעות למצווה זו, וייתכן שיוציא עליה רק מעט כסף, אם בכלל. ומצד שני, הוא יכול להשקיע את הזמן והמאמץ הדרושים כדי ללמוד על המצווה, ואז להוציא את הכספים הנדרשים כדי להדר אותה. ולבסוף, הוא יכול לקיים את המצווה בזהירות, מתוך מחשבה תחילה, ועם כל הכוונות הנכונות. הוא עושה אותה בצורה הנאה ביותר!

איזו מצווה יפה! כמה שזה מוסיף לה' הוד!" "הודו לה' כי טוב! נתת לנו שבוע זה של הוד."

מזל טוב לחברנו היקר

רבי משה הכהו שיק שליט"א
לרגל הולדת בנו במזל טוב
זכנו אביו ואמו להכניסו בבריתו של אאע"ה בזמנו
ולגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים
מתוך אושר, שמחה ונחת יהודית
מאחלים מקרב לב אוהב
'חברי קהילת ראש הגבעה'
מורנו הרב והגבאים

שאל את הרב

שאלות מחיי קהילתנו שהגיעו לשולחנו של מורנו הרב שליט"א

נערך ע"י הרב משה רוט

האם ראוי להקדים את הכרזות הגבאים קודם ספירת העומר

שאלה:

בקהילתנו נוהגים הגבאים מדי ליל שבת להכריז על זמני התפילות ועל אירועים ושמוחות בתפילת ליל שבת, לפני עלינו לשבח – ולאחר שאמרו מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר חצי קדיש וברכו (כמנהג ספרד). והנה בשבתות ספירת העומר נוהגים הגבאים (לפעמים) להכריז ההכרזות מיד לאחר ברכו כהרגלם, ואח"כ פותחים באמירת לשם יחוד וספירת העומר, ואח"כ אומרים עלינו לשבח. נפשנו בשאלתנו האם נכון לעשות כן להקדים את ההודעות לציבור קודם קיום מצות ספירת העומר, והאם בכל השנה נכון להכריז ההודעות קודם עלינו לשבח.

תשובה:

א. נשיב על אחרון ראשון, הטעם שמקדימים הגבאים את הכרזת ההודעות קודם עלינו לשבח, הוא משום שמיד לאחר עלינו לשבח ממחרים כל הקהל לילך לבתיהם, ואינם רשאים להמתין לשמוע הודעות והכרזות אלא צריכים להזדרז לקדש את השבת מיד בכניסתה. וכמוש"כ בשו"ע סימן רע"א סעיף א' "כשיבוא לביתו ימהר לאכול מיד" ופירש המשנ"ב 'כדי שיזכיר השבת מיד בכניסתה, וכל כמה שמקדים לה יותר – עדיף'. ובפרט נכון הדבר בקהילתנו הקדושה שמסיימים מעריב בליל שבת כמעט שעה תמימה לאחר שמסיימים בכל בתי הכנסיות, והשולחן ערוך ובני הבית ממתנים. וכבר האריך במשנ"ב שם שאפילו מי שאינו תאב לאכול מ"מ לא יחדר להמתין עד שירעוב ויאכל לתיאבון כאשר בני ביתו ממתנים או שיש לו בביתו משרתים או אורחים או עניים, דאין לו לעכב בשביל שהוא רוצה לקיים מצוה מן המובחר. ואולי לכך מקפידים הגבאים שלא לעכב את הקהל לאחר גמר התפילה אלא קודם סיום התפילה, ואז אין לחשוש משום איחור הקידוש, שהרי בודאי אפשר להאריך את התפילה בניגונים וסלסולים כמנהג קהילתנו הקדושה ואין צריך להזדרז אלא לאחר שסיימו את התפילה, שאז מוטלת עליו חובת הקידוש.

ב. ועוד מבואר בפוסקים שתפילת עלינו לשבח אינה שייכת לסיום התפילה אלא לזמן יציאת הקהל מבית הכנסת. ולכן כאשר מתפללים ב' תפילות ברציפות כגון בשבת שמתפללים שחרית ומוסף אין אומרים עלינו לשבח אלא לאחר תפילת מוסף. וכן כתב המשנ"ב סימן קל"ב סק"ב שבבתי הכנסיות הגדולות שמתפללין תפלת מעריב סמוך למנחה, אין אומרים עלינו אחר גמר תפילת מנחה, ועלינו שלאחר מעריב קאי גם אמנחה. [ולכא' הוא הדין במנחה בערב שבת שמסמיכים לתפילת מעריב אין יוצאים מבית הכנסת, אמנם לפי לשון המשנ"ב דהעלינו דמעריב קאי גם אמנחה, זה אין שייך בע"ש שמפסיקין ומאריכים בקבלת שבת או דרשה כנהוג, אבל אם הוא משום שאין יוצאים מבית הכנסת אין מקום לחלק בזה].

ג. והטעם הוא כמו שכתב הב"ח בסימן קלג שטעם עלינו לשבח הוא לתקוע בלבבינו קודם שנפטרים לבתיהם יחוד מלכות שמים ושיחזק בלבבינו אמונה זו שיעביר הגילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתו לתקן עולם במלכות שדי כי אז הגם כי יש לכל אחד מ ישראל משא ומתן עם הגוים עובדי עבודה זרה וגילוליהם ומצליחים לא נפנה לבבינו אל האלילים ולא יעלה במחשבה חס ושלום שום רהור עבירה. עכ"ד. ולדבריו מובן היטב שזה שייך דוקא ליציאתנו מבית הכנסת כשאנו

עומדים לפגוש בעובדי האלילים.

ד. ולפי"ז טוב עושים הגבאים שמקדימים את ההכרזות קודם עלינו לשבח, כדי להסמיך את תפילת עלינו לשבח ליציאתנו מבית הכנסת. [ובפרט במקומינו שמתפללים ערבית של שבת בנוסח ספרד, והלא בנוסח ספרד מקפידים לאחר את עלינו לשבח לאחר שיר של יום ופטום הקטורת, והיינו בשביל להסמיכו לגמרי ליציאת בית הכנסת, וא"כ נכון מאד לאחר את עלינו לשבח לאחר גמר הכרזות הגבאים].

ה. אמנם, בשבתות שבין פסח לעצרת יש לעורר שלא להקדים את הכרזות הגבאים לספירת העומר, וזה מב' טעמים, הא' - דאין אפשר להקדים דבר הרשות למצוה יקרה ונשגבה של ספירת העומר, שיש אומרים שהיא מדאורייתא.

אמנם בזה יש לדון מצד דברי השאגת אריה בסימן כ"ב שאף שאין אנו מקדימים מצוה שאינה תדירה לתדירה וכדומה, מכל מקום זהו דוקא בין מצוה למצוה, אבל בין מצוה לרשות אין שום דיני קדימה, ומותר להקדים דבר הרשות לדבר מצוה דאורייתא.

ו. אך עדיין יש לדון בזה משום זריזין מקדימים למצוות, שלא להשהות המצוה שהגיע זמנה. ואכמ"ל.

ז. הטעם העיקרי שיש לדון על מנהג זה, הוא משום דברי המשנה ברורה בסימן תפ"ט סק"ב שצריך להקדים ספירת העומר לעלינו לשבח משום שכל כמה שאפשר להקדים את הספירה מקדימים, כדי שיתקיים יותר 'תמימות תהינה'. (והמשנ"ב לא כתב לזה מקור בשער הציון, וקצת נראה שהוא דברי עצמו, אך כבר הקדים לזה הגר"ז בשו"ע שלו, ופלא שלא ציינו המשנ"ב). וכן מבואר בדברי המור וקציעה שם (הביאו בביאור הלכה שם) שיש להקדים ספירת העומר ככל האפשר משום תמימות [אך לא כתב כן לגבי הקדמה לעלינו לשבח].

ח. ואמנם אצל אחינו הספרדים רווח המנהג לאומרו לאחר ספירת העומר [ואולי הוא תלוי בחקירה הנ"ל האם עלינו לשבח שייכת לסוף התפילה או ליציאה מבית הכנסת]. והגאון הנפלא רבי משה לוי זצ"ל (שו"ת תפלה למשה ח"ב סי' ט"ו) האריך לחזק המנהג להקדים הספירה לעלינו, ונתגעשו עליו חבריו, עיין ילקוט יוסף סימן ---. ופירש בכך החיים הטעם שהספרדים סופרים לאחר עלינו, כי אין רוצים להפסיק סדר התפילה באמציעתה [ואולי יש בזה משום עוסק במצוה ואכמ"ל].

אך במקומינו שסופרים קודם עלינו, כדי להקדים תמימות ככל האפשר, אין יתכן שנדחה את תפילת עלינו ולא נדחה את הכרזות הגבאים, ולא תהא כוהנת כפונדקית.

ט. אמנם יש מקום לשאול א"כ למה זה נהגו המתפללים בנוסח ספרד לספור לאחר ברכו שלאחר חצי קדיש שאחר מזמור לדוד, ואין סופרים מייד לאחר קדיש לתקבל. וביקשתי בספרים ולא מצאתי הטעם בזה. ואולי הוא משום שס"ל שברכו שלאחר התפילה הוא סיום התפילה. אך עכ"פ תיכף לאחר ברכו מן הראוי לספור ספירת העומר ולא לעכבה.

י. ובפרט שהגבאים מוסיפים איחולי גוט שבת, יישר כוח לחזנים, לא לשכוח להחזיר הסידורים' וכדומה, ויש מקום לחשוש שיהיו מן המתפללים שיזדרזו למצות קידוש השבת, וימהרו לצאת מבית הכנסת לביתם, וישכחו ספירת העומר חלילה. 🌻

אם יש לך שאלה השקפתית, בירור מנהג, או ספק הלכתי, הנוגע לחיי קהילתנו, אפשר: info@RHshul.org לשלוח עבור רבינו שליט"א בכתובת מייל

To sponsor the weekly newsletter Leilu Nishmas A loved one, or to join the mailing list, Email: info@RHShul.org
המעוניין להקדיש הגליון לעילוי נשמת או לרפואת וכדומה, או לקבל את הגליון בדוא"ל, ישלח מייל ל - info@rhshul.org
www.rhshul.org • Midbar Sinai, Givaat Hamivtar, Yerushalaim • 0587162088
מדבר סיני גבעת המבטר ירושלים